

Fogalomtár

A közös rendelkezésekről szóló rendelet (CPR – Common Provisions Regulation): Több közös irányítás alá tartozó alapot szabályozó uniós rendelet. A 2014–2020-as időszakra nézve az 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet. A 2021–2027-es időszakra nézve a Bizottság 2018 májusában tette közzé javaslatát, amely megállapítja a következő hét megosztott irányítás alá tartozó alapra irányadó szabályokat: az Európai Regionális Fejlesztési Alap, a Kohéziós Alap, az Európai Szociális Alap Plusz, az Európai Tengerügyi és Halászati Alap, a Menekültügyi és Migrációs Alap, a Belső Biztonsági Alap és a Határigazgatási és Vízügyeszköz.

A leginkább rászoruló személyeket támogató európai segítségnyújtási alap (FEAD – Fund for European Aid to the Most Deprived): Olyan eszköz, amely a társadalom legszegényebb tagjait igyekszik segíteni, mégpedig az élelmiszersegély és az alapvető anyagi segítség hosszú távú, a szegénységből való kiemelését célzó társadalmi befogadási intézkedésekkel való kombinálása révén.

A statisztikai célú területi egységek nomenklatúrája (NUTS – Nomenclature of territorial units for statistics): A regionális statisztikákban és a források elosztásakor használt besorolás, amely a tagállamokat három kategóriába tartozó régiókra bontja tovább a meglévő nemzeti közigazgatási alegységeknek és a népességszám tekintetében meghatározott küszöböknek megfelelően. E kategóriák a nagyobb területek irányából a kisebbek felé haladva a következők: NUTS 1 (3–7 millió lakos), NUTS 2 (800 000 – 3 millió lakos) és NUTS 3 (150 000–800 000 lakos).

Átmeneti régió: Olyan régió, amelyben az egy főre jutó GDP az uniós átlag 75%-a és 90%-a (2014–2020) vagy 75%-a és 100%-a (2021–2027) közé esik.

Berlini módszer: 1999-ben kidolgozott módszertan, amely a kohéziós források regionális és nemzeti jólét, valamint munkanélküliség alapján történő elosztására szolgál. Jóllehet a módszer alapjait tekintve nem változott, a kritériumai minden programozási időszakban alakultak az új kihívásokhoz és szakpolitikai célkitűzésekhez.

DG REGIO (Directorate-General for Regional and Urban Policy): Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság.

EMVA: Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap.

ESBA: Európai Stratégiai Beruházási Alap, az EBB menedzsmentjével megvalósuló közvetlen EU-s fejlesztési eszköz a 2014–2020-as programozási időszakban.

ESB-alapok: Európai Strukturális és Beruházási Alapok: az ESZA, az ERFA, a KA, az EMVA és az ETHA.

ETHA: Európai Tengerügyi és Halászati Alap.

Európai Hálózattámogatási Eszköz (CEF): Pénzügyi eszköz, amely beruházási prioritásokat azonosít, és pénzügyi támogatást nyújt az energetikai, közlekedési, valamint az információs és kommunikációs technológiai ágazatok számára a nagy teljesítményű, fenntartható és összekapcsolt infrastruktúra megteremtéséhez. Az eszközt közvetlenül a Bizottság irányítja.

Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA): Alap, amelynek célja a gazdasági és társadalmi kohézió erősítése az egész Európai Unióban a regionális egyensúlyhiányok korrigálásával, amely a következő kiemelt területek számára nyújtott pénzügyi támogatás formájában valósul meg: innováció és kutatás; digitális menetrend; kis- és középvállalkozások és a karbonszegény gazdaság.

Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+): A 2021–2027-es költségvetési időszak alatt működő uniós alap, amelynek célja az oktatási és foglalkoztatási lehetőségek megteremtése és a szegénység kockázatának kitett emberek helyzetének javítása. Elődjétől, az Európai Szociális Alaptól eltérően az ESZA+ az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezést és a leginkább rászorulókat támogató európai segítségnyújtási alapot is magában foglalja.

Európai Területi Együttműködés (ETE): A régióközi, határokon átnyúló és transznacionális együttműködés kerete, amely a szakpolitikai cseréket és a közös fellépés végrehajtását irányítja. Az ERFA finanszírozza.

Fejlettebb régió: Olyan régió, amelyben az egy főre jutó GDP meghaladja az uniós átlag 90%-át (2014–2020) vagy 100%-át (2021–2027).

Kevésbé fejlett régió: Olyan régió, amelyben az egy főre jutó GDP nem éri el az uniós átlag 75%-át.

Kohéziós Alap (KA): Uniós alap, amelynek célja a gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése az unióban az azon tagállamokban megvalósuló beruházások finanszírozásával, amelyekben az egy lakosra jutó bruttó nemzeti jövedelem nem éri el az uniós átlag 90%-át.

Kohéziós politika: Az unió fő beruházási politikája, amelynek célja a régiók és a tagállamok közötti gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése a munkahelyteremtés, az üzleti versenyképesség, a gazdasági növekedés, a fenntartható fejlődés és a határokon átnyúló és régióközi együttműködés előmozdítása révén. Finanszírozása az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+) és a Kohéziós Alap (KA) keretében történik.

Programidőszak: Az az időszak, amelyen belül az uniós kiadásokat megtervezik és végrehajtják.

Strukturális alapok: Az Európai Szociális Alap (ESZA és ESZA+⁴⁹²) és az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA).

Többéves pénzügyi keret (MFF – Multiannual Financial Framework): Az unió kiadási terve, amely (szakpolitikai célkitűzéseken alapuló) prioritásokat és felső határokat határoz meg, és általában hét évre szól. Ez biztosítja azt a struktúrát, amelyen belül meghatározzák az éves uniós költségvetéseket az egyes kiadási kategóriák kiadásainak korlátozásával. A jelenlegi MFF a 2021-től 2027-ig tartó időszakra vonatkozik.

⁴⁹² A 2021–2027-es programidőszakban.